

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserter) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 16. aprila 1897.

Politiški oddelek.

Velika noč.

Zopet se veselimo prelepih velikonočnih praznikov, zopet se veselimo zmage življenja nad smrtjo. Otroci in odrasli se veselimo lepih pisankov, katere dajemo drug drugemu v raznih oblikah. Po cerkvah se razlega veseli: Aleluja, ker je vstal od smrti naš Odrešenik.

Mi Slovenci praznujemo letošnjo Veliko noč s posebnim veseljem. Dogodki zadnjih časov so pokazali, da Slovenci še krepko živimo in se nam ni več bati naše narodne smrti. Na Koroškem, kjer so naši nasprotniki mislili, da so zatrli že zadnjega Slovenca, lepo napredujemo in smo pri zadnjih volitvah zmagali z enim svojim kandidatom, če tudi le po hudi borbi. Sedaj je očitno dokazano, da bivajo na Koroškem zavedni Slovenci, ki hočejo tudi Slovenci ostati. Koroška za Slovence še ni zgubljena.

Izreči moramo svojo hvaležnost in začudenje našim koroškim bratom, ki se s tako odločnostjo bore za naše narodne pravice. Ta zmaga je za koroške Slovence začetek politične pomladi. Ni dvombe, da jim letošnja zmaga pri volitvah dá še le večji pogum za daljše politično in narodno delovanje. Sedaj vidijo, da njih trud ni zastonj. Da je prišel jeden Slovenec s Koroškega v državni zbor, to bode tudi vladi za dokaz, da koroški Slovenci zares zahtevajo svojih narodnih pravic in ni vse slovensko gibanje na Koroškem le plod hujskanja nekaterih Kranjcev.

Vsak razsoden človek bode spoznal, da ljudje, ki so le prišli v deželo, ne bodo odločevali pri nobenih volitvah. Za to je treba že v deželi ljudij, ki se naudušujejo za to ali ono idejo.

Manje veseli so pa dogodki za Slovence na Primorskem. Ondu so propali v treh volilnih okrajih, v katerih so se po pravici nadejali zmage, v goriškem vele-

posestvu, v peti kuriji v Istri in pa v tretjem volilnem razredu v Trstu. Naposled pa tudi ta poraz za Slovence ne bode imel tako slabih posledic, kakor smo pričakovali.

Te volitve so nas preverile, da smo Slovenci na Primorskem silno važen političen činitelj. Italijani so se poslužili vseh mogočih, največ nepostavnih sredstev, da so nas zmagali. Prepričani smo pa, da stranka, ki se mora boriti s takimi sredstvi, kot so se primorski Italijani, samo v sebi že čuti svojo onemoglost. Nobena zvijača jih ne bode več rešila propada. Da Slovenci na Primorskem nismo že zares politična sila, bi Italijani in Rinaldinijeva vlada ne bili napeli vseh sil, ne bili bi za volitve trosili desetakov in stotakov.

Slovenci, videč, s kako težavo in sleparijami so Italijani priborili zmago, niso zgubili poguma, temveč so se le utrdili v svoji narodni zavesti. Po vsem Primorskem je po volitvah zavladala neka razburjenost. Vrše se razni izgredi, Italijani na vso moč preganjajo Slovence. Iz Kopra so morali slovanski učiteljišniki po noči bežati, da jih razburjeni Italijani niso pobili. Šli so peš v Trst, ker so jim „omikani“ Italijani pretili, da jih z ladij pomečejo v morje.

Sedaj je jasno, da ni mogoča nikaka sprava mej Italijani in Slovani na Primorskem. Slovenci so prišli do prepričanja, da se morajo postaviti na lastne noge. Spoznali so hitro, kje so Italijani najbolj občutljivi. Zapuščati so začeli italijanske prevzetne trgovce in obrtnike. Italijani so že sedaj v velikem strahu, a če Slovenci ostanejo dosledni, bodo Italijani svoje postopanje še jako obžalovali. Če se primorski Slovani tako osamosvoje, bode to zanje mnogo večji uspeh, nego bi bila zmaga pri volitvah.

Pri tem pa bodi primorskim Slovencem v tolažbo, da ž njimi sočuvstvujejo vsi Slovenci brez razlike in jim žele zmage nad italijansko surovostjo. Dvombe ni nobene, da pri znani žilavosti zmagajo primorski Slovani, če tudi še le po hudih bojih. Boj je težak, ker imajo Italijani denar in vplivna mesta v rokah, toda to jih ne bode rešilo. Ker se tudi vladi morajo odpreti oči, uteg-

nejo baš poslednje državne volitve mnogo pripomoči, da poprej pade italijanska slava in primorski Slovani poprej praznujejo zmage dneva.

Turčija in Grška.

Kakor se je pričakovalo ni na spominski dan 6. aprila napovedala Grška Turški vojske. Na velikanskem shodu v Atenah, ki se je vršil ta dan, so vsi govorniki in ž njimi mnogobrojno zbrani narod naravnost zahtevali, da vlada napove Turčiji vojsko. Grška vlada ima pa vsejedno malo strahu pred velevlastmi. Velesile so ji namreč naznanile, da v slučaju vojne mej Grško in Turčijo prepuste vso odgovornost tisti državi, katera vojno napove, a ne bodo pripustile, da bi dotična država imela od vojne kako korist. Da se vlada obotavlja, ljudstvu ni všeč; razburjenost mej narodom je velikanska in nevolja, da vlada še ni Turčiji napovedala vojne, je tolika, da se je ta nevolja že jela obračati proti kralju. Grški kralj ima težko stališče, če se ne bo udal zahtevi naroda, lahko se izvrši upor proti njemu.

Turška vlada je veleposlanikom naznanila, da je pripravljena umakniti svojo vojsko s Krete, ako izposlujejo velesile, da se prej umakne grška vojska.

Ker se ni napovedala vojna, so Grki dali svoji bojaželnosti na drugi način duška. Kakor je bilo pričakovati se je zgodilo. Med grškim prebivalstvom v Tesaliji in Makedoniji se je začelo revolucionarno gibanje. Turške oblasti so aretovale več sto grških duhovnikov in drugih vplivnih mož. Vstaja v Makedoniji je torej postala meso. Pod vodstvom bivših grških častnikov je 3000 grških vstašev prekoračilo makedonsko mejo. Grki v Makedoniji so vsi pripravljeni na vstane. Vstaja napreduje. Vstaši so naskočili in zasedli mestece Baldinos in blokirali 800, v njem se nahajajočih turških vojakov. Dvema grškima jadrenicama, ki sta se pri Prevesi poskusili izkrcati z 700 vstaši, so Turki preprečili izkrcanje. Streljali so iz topov na nje. Jedna grških jadrenic se je vsled poškodb potopila. Dalje je 1400 grških vstašev naskočilo Nasdo, a turški vojaki so po daljšem boju vstaše pognali v beg.

Vstaši se povsod vrlo gibljejo. Po večdnem obleganju so zavzeli Baldinos in zasedli še druge kraje, iz katerih jih Turki ne morejo pregnati. Turški vojski so vstaši jako otežkočili pot na grško mejo. Razmere v Makedoniji postajajo hujše nego na Kreti. Vstaši razširjajo proklamacije, s katerimi se pozivlja prebivalstvo na revolucijo, da se tudi Makedonija združi z Grško.

Kakor videti so razmere na Balkanu kaj zamotane. Mesto, da bi se rešilo krečansko vprašanje, je prišlo na površje še bolj pereče makedonsko vprašanje. Težko bo drugače, da se vse neha s propadom Turčije. Posamezne velesile se bodo trgale za njene dele. Dasi je grška vlada zaukazala vsem zapovednikom, naj strogo pazijo, da ne pride do konfliktov mej grško in turško vojsko, in da si grška vlada zatruje, da so Turki sami krivi nastalih

prask na meji, vendar utegnejo vstaši imeti veliko, seveda skrivno oporo v grški vojski. Najbolj mori Turčijo in Grško okoliščina, da obema nedostaje denarja. Grška vlada je sklicala parlament, ki naj dovoli najeti posojilo 20 milijonov frankov.

Politični pregled.

Državni zbor je minoli petek odšel na velikonočne počitnice in se zopet snide dne 26. aprila. Sprva so bile seje bolj formalnega značaja, potem se je razpravljalo o nujnih predlogih. Posebno huda je bila debata o predlogu, naj poseben odsek preiskuje dogodke ob galiških volitvah. Ker so Mladočehi z vlado in poljskim klubom potegnili, je državni zbor sklenil, da se verifikacija galiških volitev izroči navadnemu odseku. S tem se je vlada izognila velike blamaže.

Češke zahteve. — Čehi niso zadovoljni z dosedanjimi svojimi pridobitvami in ne bodo drugače vlade podpirali, da se jezikovna naredba raztegne tudi na Moravsko in Slezijo, v Sleziji osnujejo le državne srednje šole, na Moravskem pa češko vseučilišče in višja tehnična šola.

Dr. Lueger je voljen za dunajskega župana in je bil dne 14. t. m. tudi že potrjen, ko se je grof Badeni pripričal, da ga želi dunajsko prebivalstvo in da ni tako nevaren, kakor so mu ga liberalci slikali. — Dunajski mestni zastop je dovolil 500 gld. društvu „Südmarck“ in s tem pokazal svoje sovraštvo do Slovencev.

Avstrija in Rusija. — Dne 25. aprila odpotuju naš presvitli cesar v Petrograd, da obišče ruskega carja Nikolaja II. Cesar bo potoval v večjem spremstvu. S cesarjem gre v Peterburg tudi nadvojvoda Oton. Kakor se čuje se delajo v Peterburgu velikanske priprave za sprejem našega cesarja. Dalje bo v cesarjevem spremstvu tudi minister vnanjih del grof Goluchowski. Dasi ima sestanek obeh cesarjev prijateljski namen, vendar utegne obisk našega cesarja v Peterburgu z ozirom na močno zamotane razmere na Balkanu postati važnega političnega pomena.

Srbija in Bolgarija. Dne 13. aprila so Srbi in Bolgari priredili veliko slavnost v proslavo obnovitve trgovinske pogodbe mej Srbsko in Bolgarsko. Ta slavnost je bila ob ednem velikanska manifestacija srbsko bolgarske solidarnosti. Na tisoče naroda je prisustovalo velikanski slavnosti. Z ozirom na ravno nastalo ustajo v Makedoniji ima ta manifestirana srbsko-bolgarska solidarnost velik pomen. V zvezi s Črnogoro hočeta ti dve državi v makedonskem vprašanju skupno postopati. Kakor se zdaj čuje ima ta zveza pred vsem namen nasprotovati Avstriji in Grški, prvi da ne prodere v Makedonijo in drugi da se ne okoristi na Balkanu. Posebno za Grško bo slabo, če bo poleg Turkov imela še druge nasprotnike. Turčiji seveda bi bilo všeč, če bi zveza nasprotovala Grkom.

Obrtnija.

Pariška razstava leta 1900.

Francosko ljudstvo se že močno zanima in pripravlja za mejnarodno razstavo prve vrste, dasi ravno ima še tri leta časa. Za pripravljanje prostora, stavljenje poslopij in glavno urejevanje razstave potrebovali bodo okroglih 20 milijonov dolarjev.

Na kak način spraviti skupaj toliko denarja, je resno vprašanje; ravnatelji nameravajo napraviti na sle-